

Markovskaya A. K.
National Technical University of Ukraine
«Kiev Polytechnic Institute»

ECONOMIC GROWTH OF THE PUBLISHING COMPANY IN THE COMPETITIVE ENVIRONMENT IN MODERN CONDITIONS

Summary

Dedicated level of competitiveness. Analyzed external and internal environment of the publishing companies. The identified strengths, weaknesses, opportunities and threats for publishing companies assess their significance. Done SWOT matrix.

Keywords: competitiveness, enterprise, market development, strategy factor.

УДК 658.1:502/504

Матросова В. О.
Доуртмес П. О.

Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»

БАЗОВА ОСНОВА ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ СУЧАСНОСТІ

У статті розглядаються питання дослідження фінансового потенціалу промислового підприємства на основі базових факторів впливу як фундаментальне першоджерело визначення потенційних фінансових можливостей господарюючого суб'єкта. Пропонується визначити необхідну масу фінансових ресурсів для реалізації стратегічних цілей на основі результатів фундаментальних досліджень грошової маси із коригуванням показників у якості оціночних критеріїв фінансового потенціалу підприємства.

Ключові слова: фінансовий потенціал, промислове підприємство, стійкість, фінансові ресурси.

Постановка проблеми. Фінансовий потенціал промислового підприємства є одним із основних елементів загального економічного потенціалу, який визначає можливість життєдіяльності, зростання та розвитку підприємства на основі наявності та мобілізаційної здатності фінансових ресурсів у всіх формах. Рівень фінансового потенціалу як перспективних можливостей за визначенням базується на взаємовідношенні фактичних фінансових ресурсів, які є у наявності, та необхідних фінансових ресурсів для вирішення поточних завдань в процесі роботи по досягненню стратегічних цілей. Множина факторів, які мають вплив на формування фінансових ресурсів, має базову фундаментальну основу, яка потребує осмислення та систематизації.

На тлі сучасних проблем асиметрії соціально-економічного та екологічного розвитку, дисонансу розвитку та регресу основних елементів соціального буття «виробництва – екології – соціуму» для відновлення порушеної симетрії неможливо концентрувати увагу лише на найкращому задоволенні потреб споживачів, фінансових можливостях та виробничих потужностях, необхідно розглядати весь механізм суспільного виробництва та відтворення із точки зору трьох його елементів: робочої сили, засобів та предметів праці, що означає взаємодію людини із природою у процесі задоволення потреб суспільства у контексті стійкості глобальної системи. Завданням може стати створення високоєфективного глобально стійкого механізму суспільного відтворення, одним із визначальних елементів якого є суспільне виробництво та трансформація частини фінансового ефекту на відновлювальні проекти заради збереження середі існування [1, с. 112].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Управлінню фінансовими ресурсами як складової

загального економічного потенціалу підприємства присвячені роботи багатьох вітчизняних та зарубіжних авторів: Є.В. Стоянова, М.І. Баканова, О.Д. Шеремета, В.В. Ковальова, І.А. Бланка, Е.Ж. Хелферт, К. Друрі, Л.А. Бернстайл, Ю. Бріггем, Н.С. Краснокутської, О.С. Федоніна, І.М. Рєпіної, В.Н. Гавви, Є.В. Лапіна, О.І. Олексюа та інших. Більшість авторів визначають фінансовий потенціал як забезпеченість підприємства фінансовими ресурсами, необхідними для нормального функціонування, ефективність їх розміщення та використання. Забезпеченість підприємства фінансовими ресурсами із урахуванням джерел їх походження визначає його фінансовий стан та стійкість, що у свою чергу впливає на потенційні можливості як базова основа фінансового потенціалу. Аналіз останніх публікацій із проблем оцінки фінансового потенціалу показує, що в якості критеріїв оцінки пропонується використовувати показники прибутковості, ліквідності, платоспроможності, інвестиційної привабливості та інші.

Дослідженнями проблем економічного розвитку та економічної стійкості займалися такі класики, як Й. Шумпетер, В. Леонтьєв, Л. Абалкін, П. Буніч, Н. Лебедева, Е. Стоянова, Е. Лобанова та інші. Теорію стійкості функціонування складних систем розвивали такі вчені, як В. Арнольд, Д. Джозеф, Ж. Йосс, М. Месарович, М. Моїсєєв, М. Моршіма, А. Орлов, В. Острейковський, Я. Такахара та ін. На даний час стійкість визначено як упорядкованість, незмінність, рівновага стану системи, її структури, окремих підсистем, процесів та зв'язків.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Питання стійкості економічних систем та промисловості активно обговорюються науковцями, проте переважна увага дослідників зосереджена на

її фінансово-економічних аспектах. В сучасному розумінні стійкість – це комплексна категорія, оскільки на даний час гостро постала проблема залежності природозбереження та виживання людства від масштабів нарощення промисловості, саме цей аспект має стати провідним. Проте елемент фінансової стійкості, наявності фінансових ресурсів та об'єктивних умов до їх нарощення може дати можливість фінансово забезпечення заходів збалансування соціально-економічних та екологічних систем в контексті глобальних проблем сучасності.

Основою забезпечення необхідного рівня фінансового потенціалу є можливість нарощення результативності діяльності за рахунок чинників формування фінансового результату та прибутку. У свою чергу необхідно зазначити залежність успішного розвитку від його сталості та економічної стійкості господарюючого суб'єкта і оточуючого середовища. Варто розрізняти статичну та динамічну платформи загального економічного потенціалу промислового підприємства (ЕППП), а також визначити роль та місце фінансового потенціалу в загальній структурі ЕППП. На рівні базових елементів фінансового потенціалу необхідно визначити основу потенціалу та зв'язок понять «фактичні фінансові ресурси» та «необхідні фінансові ресурси» згідно із фундаментальним законом грошового обігу, який є дійсним на всіх рівнях фінансової роботи. Також постає необхідність визначення базових чинників ефективної роботи підприємства та забезпечення його належною масою фінансових ресурсів.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є визначення базових основ фінансового потенціалу промислових підприємств та принципів його перерозподілу в системі самовідтворення задля збереження загальної стійкості суспільного розвитку.

Виклад основного матеріалу. Поняття економічної стійкості зазнало трансформацій в проце-

сі наукових досліджень у призмі еволюційного розвитку теорії економіки, заснованого на тому, що через певні проміжки часу домінуючий технологічний уклад змінюється іншим більш ефективним. До кінця ХХ сторіччя перехід укладів незмінно супроводжувався нарощуванням масштабів виробництва, продуктивності праці, ускладненням господарських зв'язків. Починаючи з кінця ХХ сторіччя і на початку ХХІ сторіччя людство на чолі з науковою спільнотою поставило під сумнів необхідність та, головне, безпечність економічного нарощування та масштабування на тлі існуючих принципів ефективності виробництва. Основою формування концепції стійкого розвитку має стати ідея динамічно збалансованої взаємодії економічної, фінансової, соціальної та екологічної сфер суспільного розвитку.

Загальна стійкість може бути розрахована як інтегральний коефіцієнт за середньою геометричною, яка включає в себе економічну, фінансову, екологічну та соціальну компоненти:

$$K_{\text{заг.ст.}} = \sqrt[4]{K_{\text{вир.ст.}} + K_{\text{фін.ст.}} + K_{\text{екол.ст.}} + K_{\text{соц.ст.}}} \quad (1)$$

де $K_{\text{заг.ст.}}$ – коефіцієнт загальної стійкості;

$K_{\text{вир.ст.}}$ – коефіцієнт виробничої стійкості;

$K_{\text{фін.ст.}}$ – коефіцієнт фінансової стійкості;

$K_{\text{екол.ст.}}$ – коефіцієнт екологічної стійкості;

$K_{\text{соц.ст.}}$ – коефіцієнт соціальної стійкості.

У рамках загального поняття *стійкості* є більш вузьке та приватне поняття *«стабільність»*, яке є характеристикою незмінності та постійності статичних характеристик параметрів або динаміки їх розвитку. Втім, стабільність забезпечується за рахунок *рівноваги*, яка є важливою умовою ефективного функціонування системи, позитивного та передбаченого розвитку. Тому в будь-якій системі має бути присутній механізм виявлення реакції на змінні параметри, запобігання дисбалансам та швидкого повернення в стійкий стан.

Таблиця 1

Статична та динамічна платформа економічного потенціалу промислового підприємства

Платформа ЕППП	Тип потенціалу	Структурні елементи економічного потенціалу	Фундаментальні базові завдання
Відносно статична платформа	<i>Природний потенціал</i> – похідні дані життєзабезпечення, надано людству у даний час на даній території	Ресурсний потенціал	– збереження; – кількісне та якісне зростання.
		Кліматичний потенціал	– збереження нормативних показників; – використання наявних кліматичних можливостей.
Динамічна платформа	<i>Трудовий потенціал</i> – людство і те, що створено людством, постійно розвивається та удосконалюється	Виробничий потенціал	– розвиток згідно тенденцій сучасності; – підпорядкування критеріям стійкості зовнішнього середовища; – перехід на інтенсивні типи зростання.
		Інформаційний потенціал	– удосконалення системи обробки та збереження інформації; – володіння масивом необхідної інформації.
		Інноваційний потенціал	– оновлення та модернізація виробництва; – пошук нових екологічно чистих технологій; – забезпечення нових товарів згідно потреби ринку; – розвиток науки та забезпечення інноваційної середовища.
		Експортний потенціал (ринковий потенціал)	– нарощення конкурентоспроможності; – пошук ніші на глобальному ринку.
		Людський потенціал	– фізичне збереження людського потенціалу; – статистичне збільшення активної працездатної частини; – забезпечення необхідного рівня освіти згідно потребам ринку праці, підтримання інтелектуального потенціалу.
		<i>Фінансовий потенціал</i> – кровотворна система економічного організму, найбільш динамічна та швидкозмінна складова економічного потенціалу	Інвестиційний потенціал
	Кредитний потенціал	– наявність ефективного кредитного портфелю; – збереження фінансової стійкості; – нарощення рентабельності діяльності; – забезпечення платоспроможності.	

Стабільність економічного розвитку може мати статичний та динамічний характер:

1. Статичний характер економічна стабільність має за умови підтримки стабільності заданого рівня кінцевих економічних показників, це *стабільнізаційна стійкість*.

2. Динамічний характер економічна стабільність має за умови підтримки стабільності темпів приросту певних показників економічного росту, це *динамічна стійкість* [2, с. 165].

Економічний потенціал промислового підприємства (ЕППП) як синергетичне ядро своїх структурних елементів також має статичну та динамічну платформу. Залежно від походження та створення можливостей можна визначити тип потенціалу, як природний, трудовий та фінансовий. Саме ці базові типи утворюють основу (платформу) загальноекономічного потенціалу підприємства. Дані типи відрізняються за походженням та динамікою існування (таблиця 1).

Дані таблиці надають змогу визначити місце фінансового потенціалу як базової найбільш динамічної основи (платформи) економічного потенціалу підприємства. *Основа потенціалу* – це базова (необхідна) величина початкового об'єкту для його зміцнення та (або) нарощення із урахуванням його суб'єктивно-об'єктивних можливостей. Основою фінансового потенціалу є фінансова маса (фінансові ресурси) у всіх формах та різних джерел походження із урахуванням факторів впливу на ресурси даної групи, яка є наявною, фактичною або може бути потенційно мобілізована та залучена у будь-який час.

Згідно із законом грошового обігу, який діє на всіх рівнях економічної діяльності, *фактичні фінансові ресурси* (ФРф) завжди прагнуть досягнення рівня *необхідних фінансових ресурсів* (ФР_н) із ціллю забезпечення досягнення стратегічних цілей діяльності підприємства, на що націлена вся сукупність елементів ЕППП. Ефективність роботи та ефективне фінансове забезпечення зумовлене нарощенням рентабельності та прибутку, який є головним джерелом фінансового зростання. На даному тлі для ефективної роботи підприємства на основі забезпеченості належною масою фінансових ресурсів необхідно визначити основні показники впливу на об'єм власних фінансових ресурсів, які є вихідними або вхідними потоками поточної діяльності.

Ідеологічною основою дослідження основних показників впливу на масу фінансових ресурсів для реалізації стратегічних цілей мають стати результати фундаментальних досліджень грошової маси із корегуванням показників у якості оціночних критеріїв фінансового потенціалу підприємства. Саме окремі показники даної формули набувають у новому контексті мікрорівня дещо нового значення. Таким чином, необхідну масу фінансових ресурсів обумовлюють такі показники:

$$\text{ФР}_n = \frac{B \times O}{D_{\text{акт}}}, \quad (1)$$

де ФР_н – фінансова маса, необхідна для обслуговування дієздатності підприємства (першочергово необхідні фінансові ресурси) в контексті тактичних завдань згідно зі стратегічними цілями та новою парадигмою стратегічного розвитку;

B – витрати підприємства на одиницю випуску продукції;

O – об'єм виробництва;

D_{акт} – середній показник загальної ділової активності підприємства.

Дана формула надає можливість розраховувати ФР_н при зміні планових показників в чисельнику

(а саме обсягу виробництва або витрат на одиницю продукції), або кон'юнктури ринку чи маркетингової складової ЕППП, які впливають на знаменник. Можна прослідкувати обумовленість фінансового потенціалу, надлишок або нестачу фактичних фінансових ресурсів, залежно від основних показників, які характеризують витрати виробничого та невиробничого характеру й обіг коштів.

Обсяг виробництва (O) обумовлений виробничою міцністю (виробничим потенціалом) та ємністю ринку (маркетинговим та експортним потенціалами). Ділова активність (D_{акт}) обумовлена також виробничим та маркетинговим потенціалами, а також рівнем розвитку адміністративного потенціалу, який у свою чергу обумовлений інтелектуальним та інформаційним потенціалами підприємства в сукупності із рівнем кваліфікації робітників управлінської ланки, яка приймає рішення. Для оцінки можливостей економії витратної частини фінансового потенціалу необхідно розглянути класифікацію витрат за елементами (таблиця 2).

Таблиця 2

Класифікація витрат за елементами

ВИТРАТИ	Залежність від обсягів виробництва	Постійні		
		Змінні		
	Цільове призначення	Виробничі		
		Невиробничі		
	Строковий характер	Капітальні витрати	амортизація	
			Заробітна плата	
		Поточні платежі	Постачальники	
			Кредитори	
			Соціальне страхування	
			Податки	За рахунок собівартості
Із валового прибутку				
Із чистого прибутку				

Дана таблиця дає можливість прослідкувати елементи витрат, можливості їх економії та планування зменшення, спираючись на базові принципи і методи управлінського обліку, фінансового менеджменту та податкового планування.

Інвестиційна привабливість підприємства залежить насамперед від показників ефективності використання активів, капіталу із урахуванням його структурних елементів, рівня загальної рентабельності та обсягів прибутку, тенденції росту виробництва, розширення ринків збуту, що може визначити потенційну ефективність інвестицій.

Висновки і пропозиції. У своїх дослідженнях ми спираємося на витратну частину необхідних фінансових ресурсів, проте необхідно зауважити, що кожен із показників формули 1 варіативно впливає на дохідну частину фінансового потенціалу. Тобто збільшення обсягу виробництва (O) та ділової активності (D_{акт}) або ж економія витрат (B) призводить до нарощення прибутку як основного внутрішнього резерву нарощення фінансового потенціалу за рахунок власної компоненти.

Завданням сучасності є створення високоефективного глобально стійкого механізму суспільного відтворення, одним із визначальних елементів якого є суспільне виробництво, яке інвестує в майбутнє. Якщо, збільшуючи обсяги та частоту своєї активності, частина фінансово-економічного ефекту буде трансформована і спрямована на зменшення техногенного навантаження за рахунок нових технологій та підходів до виробництва і споживан-

ня, ми отримаємо екологічний ефект та зростання соціально-економічного ефекту у перспективі.

Рис. 1. Схема перерозподілу необхідної фінансової маси на цілі розвитку промислового виробництва за принципами самозбереження нової економіки

У попередніх статтях ми вже ставили завдання розробити методологічну основу аналізу та оцінки ЕППП в системі «виробництво – екологія – соціум» у контексті нової парадигми стратегічного розвитку та концепції «зеленої» економіки, дослідити систему індикаторів даної системи, а також сформулювати умови природного самовідтворення та ресурсної капіталізації за рахунок корпоративізації економічного простору та інституалізації природно-ресурсних від-

носин. Вирішення даних завдань залежать насамперед від таких принципів нового розвитку:

1. Відповідальний менеджмент.
2. Нормативно-правове забезпечення природного самовідтворення.
3. Створення дієвого фінансово-бюджетного механізму, націленого на розвиток перспективних природозберігаючих галузей.

На рівні держави мають бути створені передумови розвитку окремих галузей та підприємств із точки зору соціально-екологічного аспекту, визначений сучасний стан соціально-еколого-економічної системи країни, регіонів, галузей та підприємств за рівнем проблемності та тенденцій росту, розроблена система нових принципів економічного зростання та визначений економічний потенціал промислових підприємств у вимірі «ефективність – стійкість – зростання» із урахуванням природо-ресурсного та фінансового потенціалу регіону, галузі та окремих підприємств. Фінансово-бюджетний механізм, націлений на природне самовідтворення та нормування вилучення частини коштів на відновлювальні роботи та підтримання оточуючого середовища, мають виходити із співвідношення фактичних та необхідних фінансових ресурсів, а також основних факторів впливу на дані показники (рис. 1).

Список літератури:

1. Матросова В.О. Філософія виробництва як методологічна основа аналізу та оцінки економічного потенціалу промислового підприємства // Економічний аналіз: зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет, Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр «Економічна думка», 2014. – Том 16. – Ч. 2. – С. 110-117.
2. Матросова В.О. Сучасні проблеми нарощення економічного потенціалу в контексті нової парадигми стійкого розвитку // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки». Випуск 5. Частина 2. – Херсон, 2014. – С. 163-166.

Матросова В. А.

Доуртмес Ф. А.

Национальный технический университет
«Харьковский политехнический институт»

БАЗОВАЯ ОСНОВА ФИНАНСОВОГО ПОТЕНЦИАЛА ПРОМЫШЛЕННОГО ПРЕДПРИЯТИЯ В КОНТЕКСТЕ ГЛОБАЛЬНЫХ ПРОБЛЕМ СОВРЕМЕННОСТИ

Резюме

В статье рассматриваются вопросы исследования финансового потенциала промышленного предприятия на основе базовых факторов влияния как фундаментальный первоисточник определения потенциальных финансовых возможностей хозяйствующего субъекта. Предлагается определять необходимую массу финансовых ресурсов для реализации стратегических целей на основе результатов фундаментальных исследований денежной массы с коррекцией показателей в качестве оценочных критериев финансового потенциала предприятия.

Ключевые слова: финансовый потенциал, промышленное предприятие, устойчивость, финансовые ресурсы.

Matrosova V. O.

Dourtmes P. O.

National Technical University
«Kharkiv Polytechnic Institute»

BASIC FRAMEWORK OF FINANCIAL POTENTIAL OF INDUSTRIAL ENTERPRISE IN THE CONTEXT OF GLOBAL PROBLEMS OF CONTEMPORANEITY

Summary

In the article the questions of research of financial potential of industrial enterprise are examined on the basis of base factors of influence as a fundamental original source of determination of potential financial possibilities of managing subject. It is suggested to determine necessary mass of financial resources for realization of strategic aims on the basis of results of fundamental researches of amount of money from correction indexes in quality of evaluation criteria of financial potential of enterprise.

Keywords: financial potential, industrial enterprise, stability, financial resources.